

Aan: Gemeenteraad Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 17 april 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Koningsdag komt dichterbij en de plannen liggen klaar om er een geweldige dag van te maken, samen met de Oranjes. Op gebied van de catering maken wij ons echter grote zorgen. In deze brief willen wij dat graag toelichten en doen wij een voorstel om het tij te keren.

Rotterdam heeft ervoor gekozen om op alle festivallocaties wegwerpbekers te gebruiken. Dat is in strijd met lokaal beleid en bovenal een enorme gemiste kans. Want herbruikbare bekens zijn duurzamer dan wegwerpbekers, blijkt uit een LCA-onderzoek van *Plastic Promise* uit december 2020 in opdracht van Rijkswaterstaat. Afhankelijk van een aantal variabelen is een herbruikbare beker na vijf keer gebruik al duurzamer dan een wegwerpbeker met een recyclepercentage van 75%. Dat is inclusief spoelen en transport. Een herbruikbare beker kan makkelijk 400 keer mee. In de praktijk blijkt dat 'herbruikbaar' bovendien leidt tot minder zwerfafval op festivalterreinen ten opzichte van een statiegeldsysteem met wegwerpbekers.

De keuze van Rotterdam voor eenmalige bekens is opmerkelijk. De gemeenteraad van Rotterdam heeft in december 2018 bijna unaniem de motie 'Schone evenementen' aangenomen. De motie vraagt om plastic voor eenmalig gebruik tijdens evenementen niet langer toe te staan en te onderzoeken hoe dit mogelijk gemaakt kan worden. In dezelfde raadsvergadering is ook een motie aangenomen om te komen tot een Green deal met de evenementensector voor een duurzaam evenementenbeleid. Het vorige stadsbestuur heeft de motie om eenmalig plastic te verbannen helaas niet uitgevoerd, maar koos ervoor om samen met Rotterdam Festivals een 'Duurzame deal' te sluiten met organisatoren van twaalf evenementen. Volgens deze vrijwillige afspraken uit 2020 zouden vanaf begin 2023 alle deelnemende evenementen 'single use plasticvrij' moeten zijn. Door covid is de deal uiteindelijk pas in januari 2022 ondertekend en zijn doelen daarmee ook twee jaar doorgeschoven.

Voor wegwerpbekers is van een opgeschoven datum geen sprake. "Geen single use plastics meer!", staat in het voorwoord van wethouders Kasmi en Bonte. In het hoofdstuk 'circulair' staat: "In 2021 gaat het Europees single use plasticverbod van kracht. Hieronder vallen rietjes, roerstaafjes, borden, bestek, piepschuim bekens en disposables. De Rotterdamse evenementen gaan een stap verder en zijn zo snel mogelijk daarna plasticvrij door het verbannen van onder andere single use plastic bekens, flesjes, confetti, glitter, ballonnen, poncho's, kleinverpakkingen, give aways en andere overbodige single use plastics."

De gemeente Rotterdam en Rotterdam Festivals beloven in de deal dat zij de uitvoer faciliteren én dat zij zich inspannen om ervoor te zorgen dat alle organisatoren in de stad de deal gaan omarmen. Het Europees verbod is nu bijna twee jaar geldig en de Duurzame deal is ruim een jaar van kracht. Toch kiest de gemeente Rotterdam tijdens Koningsdag voor eenmalige wegwerpbekers op de zeven locaties. Wij maken ons grote zorgen over het gat tussen raadsbesluiten en convenanten aan de ene kant en de uitvoering daarvan aan de andere kant.

Voor Koningsdag is gekozen voor statiegeld op de eenmalige bekens. Dit lijkt een groene keuze, maar maakt de kwestie feitelijk nog ernstiger. Dat willen wij graag uitleggen. In Nederland geldt vanaf 1 januari 2024 een verbod op kunststof drinkbekens voor eenmalig gebruik op locatie. Dit is een uitwerking van de Europese SUP-richtlijn over het terugdringen van eenmalig plastic. Op het verbod geldt helaas een omstreden uitzondering, namelijk dat eenmalige bekens zijn toegestaan als minimaal 75% daarvan wordt ingezameld voor hoogwaardige recycling. Dit percentage loopt jaarlijks met 5% op tot 90% in het

jaar 2027. Hoogwaardige recycling betekent dat plastic geschikt moet zijn als voedselcontactmateriaal. Ingezamelde bекers mogen daarom niet vervuild zijn met bijvoorbeeld etensresten, peuken of modder.

Zwerfie vreest dat festivalorganisatoren door de uitzonderingsmogelijkheid blijven kiezen voor wegwerp. Vervolgens is het recycledoel moeilijk te controleren door de weinige ILT-inspecteurs die Nederland in dienst heeft op dit thema. En in de praktijk zullen wegwerpbekers alsnog in de container belanden bij de minste of geringste vervuiling binnen de partij. Rotterdam heeft voor Koningsdag ook een recycledoel van 75% gesteld en sorteert daarmee voor op de uitzondering in de wet vanaf 2024. Daarmee zet de stad de norm dat het terugdringen van eenmalige wegwerpbekers niet zo ter zake doende is en omzeild kan worden. Dat de omstreden uitzondering is toegestaan, wil niet zeggen dat het nastrevenswaardig is om de geest van de wet te omzeilen. De keuze voor wegwerp is niet alleen in strijd met lokaal beleid, maar ook met de Europese afspraak om eenmalig plastic terug te dringen.

Aan het Rotterdamse beleid ligt het niet. In het 'Beleidskader Evenementen 2019' staat in het hoofdstuk over verduurzaming een verwijzing naar de dan nog te sluiten Duurzame deal. Het gaat in dit hoofdstuk onder meer over afval en materiaalgebruik: 'We stellen indien nodig aanvullend beleid vast', staat erbij. In de definitieve afdoening van de motie 'Schone Evenementen' uit februari 2021 wordt verwezen naar deze tekst: "In het Beleidskader Evenementen 2019 is een paragraaf over duurzaamheid en circulariteit opgenomen met daarin de ambitie om zo snel mogelijk van single use plastic af te zijn bij evenementen." Ook wordt in de afdoening verwezen naar de Europese richtlijn en naar aanstaande landelijke wetgeving met als doel een verbod op single use wegwerpplastic.

In de afdoeningsbrief is naar onze overtuiging nadrukkelijk de suggestie gewekt dat de motie tot uitvoer wordt gebracht. Inmiddels weten wij dat dit niet het geval is: er is geen aanvullend beleid opgesteld naast de vrijwillige Duurzame deal en de landelijke wetgeving laat ruimte om wegwerpbekers te blijven gebruiken tijdens evenementen. Om recht te doen aan de raadsuitspraak is een oplossing mogelijk. De landelijke regeling over het verbod op wegwerpbekers stelt dat, indien er via een Algemene plaatselijke verordening (APV) strengere regels gelden, bijvoorbeeld verplicht gebruik van herbruikbare bекers op evenementen, de lokale regels vóórgaan op de genoemde uitzondering in de nationale regeling. Leiden en Amsterdam zijn voorbeelden waar dit goed is geregeld. In gemeenten als Wageningen bestaat de retourbeker al decennia en op Festival Mundial in Tilburg was begin deze eeuw de herbruikbare beker al de norm. Het wiel is allang uitgevonden en beproefd. Ondertussen modderen wij in Rotterdam voort en lopen wij vooruit op het omzeilen van de geest van de wetgeving vanaf 2024.

Laten wij er niet omheen draaien. Dat er statiegeld zit op single use bекers tijdens Koningsdag, maakt het niet minder single use. Het leidt hooguit tot wat minder troep op de grond. Het is kort dag, maar wij denken dat het mogelijk is om nog te kiezen voor herbruikbare bекers op Koningsdag. Verhuurbedrijven kunnen uit voorraad grote aantallen spoelbekers leveren. Mocht dit niet meer haalbaar zijn voor alle evenementenlocaties, dan kan de gemeente Rotterdam dit tenminste overwegen op locaties nabij open water. Zo verkleinen wij het risico op niet afbreekbaar plastic in onze wateren. Een kapotte beker van zacht plastic zal minder snel worden geretourneerd. Bij hardplastic bекers is de kans veel kleiner dat zij stuk gaan en op de grond blijven liggen.

Zwerfie Rotterdam wil u tot slot op het hart drukken om uw democratisch besluit uit 2018 alsnog gestalte te doen geven door ook in Rotterdam de APV te wijzigen en single use plastics op evenementen te verbannen. Zeker gezien het feit dat Rotterdam niet handelt naar haar eigen Duurzame deal, staat die deal goedbeschouwd bij het vuilnis en is het verstandig om herbruikbaar alsnog voor alle evenementen tot norm te verheffen. Laat uw bijna unanieme opdracht aan het stadsbestuur geen wassen neus blijven!

Namens onze ruim 150 vrijwilligers wens ik u een feestelijke en duurzame Koningsdag toe!

Met schone groet,

Ivo Rodermans
Zwerfie Rotterdam